

Standaardisatieraad Nationaal Archief

ter kennisname

Prins Willem-Alexanderhof 20
2595 BE Den Haag
T +31-70-331 5400
www.nationaalarchief.nl

Datum
29 januari 2026

memo

Terugkoppeling onderzoeksfase kennisproduct
Preserveren

Inleiding

Deze memo heeft als doel de Standaardisatieraad te informeren. Er wordt op dit moment geen besluit gevraagd. We staan natuurlijk wel open voor suggesties van de leden.

Oorspronkelijk was er voorzien in de ontwikkeling van twee kennisproducten, de Handreiking Converteren, emuleren, preserveren en de Handreiking Migreren. Tijdens de [vergadering van de Standaardisatieraad op 4 september 2025](#) is ingestemd met het aanmeldformulier over dit kennisproduct. In het aanmeldformulier staat aangekondigd dat voordat de eerste fase van ontwikkeling start, onderzocht wordt of het opportuun is om deze onderwerpen te bundelen of als aparte producten te ontwikkelen. Dit onderzoek is eind 2025 afgerond. Daarbij is vooral gebruik gemaakt van interviews met professionals in het werkveld.

Samenvatting

Uit de onderzoeksfase is gebleken dat:

- er behoefte is aan een kennisproduct over preserveren waarin kennis gebundeld is en overzichtelijk gepresenteerd;
- er vooral behoefte is aan verbinding tussen het werkveld van preservering en informatiebeheer;
- het opportuun is om één handreiking te ontwikkelen i.p.v. twee aparte kennisproducten. Het gaat dan om: Handreiking Migreren en Handreiking Converteren, emuleren, preserveren.

Het ontwikkelen van één handreiking Preserveren, waarin de onderwerpen converteren en migratie aan bod komen is passend en efficiënt. Een concept inhoudsopgave van de handreiking is opgesteld en opgenomen in deze memo.

De start van de ontwikkeling van de handreiking staat gepland in Q1 2026. De publicatie van de handreiking staat voor eind 2026 gepland.

Conclusies onderzoeksfase

Er is gesproken met een aantal experts werkzaam bij het Nationaal Archief en met drie experts uit het werkveld werkzaam bij een Regionaal Historisch Centrum, het Netwerk Digitaal Erfgoed en een archiefdienst van een gemeente.

Op basis daarvan stellen we het volgende vast:

- Er is behoefte aan een kennisproduct over conserveren waarin kennis gebundeld is en overzichtelijk gepresenteerd is. In dit kennisproduct
 - o Staat basiskennis met tips voor een concrete aanpak. Hoe stel je bijvoorbeeld een beleid en strategie hiervoor op?
 - o Worden onderwerpen zoals converteren en migreren behandeld. En wordt uitgewerkt hoe je daarvoor plannen op kunt stellen, en op basis van welk model.
 - o Wordt het vakgebied van conservering sterker gekoppeld aan informatiebeheer bij archiefvormers. Daarbij worden de volgende vragen beantwoord:
 - Hoe verschillen ze van elkaar?
 - Wat moet een informatiebeheerder aan conservering doen?
 - Hoe kan een expert vanuit conservering hierin helpen?
- Dit is niet het moment is om emuleren te behandelen. Er zijn simpelweg te weinig aanknopingspunten in de praktijk.
- Vooral archiefvormers hebben steun nodig op het gebied van conserveren. En dat archiefinstellingen zoeken naar manieren om ze daarin te ondersteunen. Aansluitend bij de kennis en tools waarover archiefinstellingen al beschikken.

Concept inhoudsopgave: opzet en structuur

Op basis van het vooronderzoek is een concept inhoudsopgave opgesteld van de te ontwikkelen handreiking Conserveren, waarin onder andere de onderwerpen converteren en migreren behandeld worden.

Om beter aan te sluiten bij de inhoud van de handreiking wordt voortaan de naam handreiking Conserveren gebruikt.

Inhoudsopgave

Landingspagina

Scope: conserveren voor informatiebeheerders

Doel:

- Samenwerking stimuleren. Zorgen dat informatieprofessionals en experts op het gebied van conservering elkaar kunnen vinden en dezelfde taal spreken.
- Het effectief opstellen van beleid en strategie voor conservering
- Handvatten voor uitvoeren van conservering
 - o Beschrijven van modellen voor functionele conservering
 - o Duidelijke maken Wat wel en wat niet onder conservering valt

Doelgroep: Vooral voor archiefvormers, gebruikmakend van de kennis (en tools) van archiefinstellingen.

Module 1 Wat is conserveren?

- Wat is het en wat is het niet?

- Verhouding informatiebeheer en preservering
 - o Bitpreserving en functionele preservering
 - o Korte termijn en lange termijn preservering
- Kaders en kernbegrippen
 - o OAIS
 - o Volwassenheidsmodel & certificering
 - o Essentiële kenmerken

Module 2 Juridisch kader

- Archiefwet, Archiefbesluit en Archiefregeling
- Eisen aan migratie
 - o Model migratieplan
 - o Model verklaring
- Eisen aan conversie
- Eisen aan bit- en functionele preservering

Module 3 Opzetten van preservering

- Inventariseren van bestaande kaders en beleid. Denk aan:
 - o Bewaarbeleid
 - o Overzicht IHH
 - o Architectuur
- Preservering strategie
- Preservering beleid
 - o Preservation watch